

TISZAINTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilgyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszatérítését és hirdetések a saadására nem vállalja. Kiadóhivatalhoz intézendők

Berlinben számolnak a monarkia külön békéjével.

Wilson válasza kedvező Magyarországra és Ausztriára.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Illetékes helyen már ismerik a monarkiahoz intézett wilsoni válasz tartalmát, noha a hivatalos jegyzék még nem érkezett meg. A válasz híreszerint igen kedvező Magyarországra és Ausztriára nézve és elárulja Wilson elnök azon szándékát, hogy a monarkiát különválassa Németországtól. Mértékadó helyen nem zárkoznak el annak a lehetőségétől, hogy Ausztria-Magyarország esetleg külön békét kössön. Berlinben tudják ezt és számolnak vele.

Független Magyarország!

Wekerle bejelentette, hogy a perszonálunió alapjára helyezkedik.

A képviselőház történelmi ülése.

Hivatalos kormányprogramm lett Magyarország függetlensége és a perszonálunió: ez a tegnapi nap eseménye, mely a magyar képviselőház tegnapi ülését történelmi jelentőségűvé avatta.

Álomnak is tüneményes: hogy Magyarország függetlensége, a magyar nemzeti hadsereg, a gazdasági önállóság, a perszonális unió a magyar királyi kormány hivatalos programja lehessen!

A világokat megrázó események dübörgő rohanása, ágyudörgés, puskaropogás, fegyverek zaja közepette történik meg négyszázéves reménykedésünk valóraválása: a független Magyarország feltámadása.

Mohácsnál bukott el a független Magyarország, de nem végleg. Élt a szivekben, a lelkekben s a koporsóból ki-kitört és eget kért. Rákóczi, Kossuth, a kurucok, a honvédek fegyverének villogásában meg-megrázkódtatta a világot, Rodostó remeteségében, az aradi cipruslombok alatt sirjában is tovább élt a magyar függetlenség, míg most egyszerre teljes fegyverzetben, a világégés közepette felpattantja koporsója födelét és ismét helyet követel a világban.

Ünnepnap volt a tegnapi, a mai ismét a munkáé. A függetlenséget nem elég programmá tenni, hanem ki is kell érdemelni, ki kell küzdeni. A küzdelemben együtt van most a nemzet és a király — ha most összetart a

magyar a magyarral, ott folytathatjuk a magyar történelmet, ahol Mátyás halálával lezárult.

A képviselőház ülése.

A baloldali képviselők akciójára összeült a képviselőház.

A pártvezérek már korán eljöttek, hivatkozással tárgyalnak a teendő deklarációkról. A világtörténelmi nagy eseményekről alig hallani valamit a folyosókon.

A pártok képviselői sorra keresték fel a Ház elnökét, hogy az ülés napirendjéről felvilágosítást kapjanak. A Károlyi párt nevében gróf Batthyány Tivadar és Lovászy Márton a napirend olyan megállapítását kérte, hogy Wekerle bejelentése után minden párt képviselői felszólalhassanak, mert különben nem garantálhatják az ülés nyugodt lefolyását. Az elnök ehhez hozzájárult.

A nemzetiségek nevében Mihályi Tivadar és Vajda Sándor, a kisgazdák nevében pedig Szabó István kereste fel az elnököt. Be akart menni az elnökhöz Fényes László is, hogy sürgős interpellációra kérjen engedélyt, de a titkár közölte vele, hogy egyelőre a miniszterelnök van az elnöknél, de majd bejelenti Fényest. Közbe a miniszterelnök eltávozott, de akkor Tisza István jött az előszobába és bejelentés nélkül bemélt az elnökhöz. Erre Fényes utána ment, kijelentette az elnöknek:

— Itt nincsenek első- és másodrendű képviselők, én előbb jelentkeztem, mint Tisza képviselő ur.

Az elnök mentegette magát és a sürgős interpellációra megadta az engedélyt.

Közvetlenül a megnyitás előtt az elnök magához kérette Wekerle miniszterelnököt, gróf Tisza Istvánt, gróf Apponyi Albertet, gróf Károlyi Mihályt, továbbá a Bizony-párt képviselőiben Benedek Jánost és Ráth Endrét. Megállapodtak abban, hogy a miniszterelnök bejelentése felett hosszabb vitát engedélyeznek.

A Károlyi párt minden tagja megjelent az ülésen. Eljöttek a nemzetiségi képviselők is, csupán a horvátok maradtak távol.

Az ülés megnyitása.

Alig helyezkedtek el a képviselők, megjelent Simontsits Elemér alelnök és féltizenkettőkor megnyitotta az ülést. Az elnök csupán annyit mondhatott, hogy az ülést megnyitja, a mikor közbeszúvitett Fényes László hangja:

— Békét!

Az elnöki előterjesztések után Popovics Sándor pénzügyminiszter előterjesztette az 1918-19. költségvetési év következő négy hónapjára szóló indemnitást.

Felkiáltások a Károlyi pártban: Az önálló bankot!

Az elnök: A miniszterelnök ur kíván szólni!

A miniszterelnök beszéde.

Abban a percben, mikor Wekerle Sándor szólásra felállt, Balla Aladár Károlyi-párti képviselő elkiáltja magát:

— Éljen az önálló, független Magyarország!

Erre a felkiáltásra az egész Károlyi-párt felállt és percekig tartó lelkes éljenzésben tört ki. Az Apponyi-párt teljesen mozdulatlanul maradt a helyén.

Wekerle Sándor: Hogy a képviselő urak lelkiállapotát megkönnyítsem . . .

Felkiáltások a Károlyi-pártban: Nem kell!

Kun Béla: Menjén a fenébe! Rég el kellett volna mennie!

Wekerle Sándor: . . . be kell jelentenem, hogy a kormány benyújtotta Ö felségének formászerinti lemondását. Ö felsége ezt a lemondást nem fogadta el.

Ráth Endre: Elég baj!

Fényes László: Rövidesen el fogja fogadni!

Kun Béla: Maradni akartak!

Lovász Márton: Windischgrätz csinálta, hogy itt maradjanak!

Kun Béla: Jön a szerb invázió és akkor komédiáznak.

Wekerle Sándor: . . . Kötelességemnek tartom a tisztelt Házat a mai politikai helyzetről főbb vonalaiban tájékoztatni. A kormány álláspontja az volt, hogy a képviselőház szünete alatt előkészíti azokat a szociális és népjóléti intézkedéseket, amelyeket az ország érdekében szükségesnek lát.

Fényes László: Békét kössenek! A nép fog békét kötni!

Wekerle Sándor: Ezek a javaslatok elő vannak készítve, valamint elkészültek azok a reformok is, amelyek az ország demokratizálódását célozzák.

Kun Béla: Becsapták az országot!

Lovász Márton: Elárulták a demokráciát!

Wekerle Sándor: . . . Ezeket a javaslatokat most nem terjesztjük elő, mert időközben a politikai helyzet úgy változott . . .

Kun Béla: A hadihelyzet változott meg!

Wekerle Sándor: . . . úgy változott meg, hogy a külügyek tárgyalására összpontosítani kell minden figyelmünket. Ennek oka először békeakciónk, másodsor pedig az az átalakulás, amely ő felsége osztrák tartományában a legközelebbi időben végbe fog menni. Az erők koncentrációja . . .

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem kell!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egyértelműsége van szükség. Mint a képviselőház tagjai tudják, a Wilson féle tizeen négy pont és Wilson elnök egyéb nyilatkozatai alapján a békejavaslatot megtettük.

Felkiáltások a Károlyi-párton: Előbb kellett volna! Károlyi ezt régebben követelte és akkor hazaárulónak mondták. (Óriási zaj.)

Az elnök: Méltóztassanak a képviselőurak egymás iránt több türelemmel lenni. A miniszterelnök urat illeti a szó.

Fényes László (közbeszól): A népet illeti a szó!

A perszonális unió bejelentése.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A mikor Wilson elnök válasza megérkezik, tájékoztatni fogja a Házat a választjegyzék tartalmáról és állásfoglalásunkról.

Áttér annak a politikai helyzetnek ecsetelésére, melyet az ausztriai átalakulás von maga után. Ausztria földeralista alapon szervezkedik, de a mikor ez történik, mi a perszonális unió alapjára helyezkedünk.

A miniszterelnök e szavaira viharos éljenzés és taps tört ki a Ház minden oldalán, kivéve a Károlyi pártot. A Károlyi pártiak ezt kiabálják:

— Tulhaladott álláspont! Magyarország függetlenségét követeljük!

Polónyi Géza (a Károlyi-pártiakhoz): Irányi Dániel ezt követelte.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Immár mellőzhető a perszonális unió alapján politikánkunk, védelmünknek és gazdasági viszonyainknak önálló és független rendezése.

Ismét nagy taps a munkapárton és a középben. A Károlyi párton némán szemlél az ünneplést, majd teljes erővel kitör a vihar.

— Közös vezérkarral? Közös külügy-miniszterrel? — kiáltják a Károlyi-pátról.

— Ne hazudjon!

Az elnök (folyton csenget): Ne méltóztassanak külön vitát folytatni.

Balla Aladár: A németek hozzák a perszonális uniót?

Fényes László: A választójogot is ígérte és azzal is megcsalt bennünket!

A miniszterelnök összetett kézzel percekig némán áll, a nélkül, hogy szóhoz tudna jutni.

Polónyi Géza a Károlyi-pártiak között ül és élénken magyaráz nekik, de lehurrogják. Az elnök közben folyton csenget. Polónyi Dezső odahajlik az apjához és kéri, hogy ne folytassa tovább ilyen nyíltan Wekerle támogatását. Erre felfortyan Polónyi Géza és stentori hangon kiáltja:

— Ötven évig hirdettük a perszonális uniót! Ne gyalázzátok meg!

Balla Aladár: Csalás, a mit Wekerle mond!

Az elnök csenget, mond is valamit, de hangja elvész a Károlyi-párt oldalán szünet nélkül tartó viharban.

Polónyi Géza: Magyar ember csak örül ennek. (A munkapárt és a Ház középső része lelkesen tapsol Polónyi Gézának.)

Fényes László: Luft Rézi! (Derült-ség.)

Polónyi Géza folyton beszél, magyaráz, de szavaiból csak ennyit lehet hallani:

— Ötven év óta harcoltuk érte!

Fényes László: Luft Rézitől fogunk letekinteni! (Derült-ség.)

Wekerle Sándor: A nemzetiségekkel megkezdett tárgyalások részleteiről ezidőszereint még nem lehet nyilatkozni. — Kijelenti, hogy rohamosan a perszonális unió nem valószínűsíthető meg, az előkészületek már folyamatban vannak. A kormány e pillanatban egyetlen kéréssel fordul a pártok felé: feledjék el a multat, mindenki az erők egységét tartsa szem előtt, így készüljünk a nagy feladatok megoldására.

A Károlyi-párt határozati javaslata.

A miniszterelnök beszéde után feszült érdeklődés mellett gróf Károlyi Mihály állott szólásra és a következő határozati javaslatot terjesztette be:

Az országgyűlés kijelenti és elhatározza az alábbiakat és hódoló tisztelettel kéri felségedet, bocsássa el a jelenlegi magyar kormányt, nevezzen ki helyébe olyan kormányt, amely a következő programot állítja fel és ennek gyors és becsületes megvalósítását személyi összetételében is biztosítja:

1. Megvalósítja felséged jogára alatt a politikailag, katonailag és gazdaságilag teljesen önálló és minden más államtól független Magyarországot.

2. A béketárgyalásokat minden eddigi érdeklődésre való tekintet nélkül haladéktalanul megindítja. A tárgyalásokon Magyarországot külön megbízott és teljes hatáskörrel felruházott államférfi képviseli.

3. Törvénnyel biztosítja azt, hogy a béke és háború sorsa felett ezután egyedül a népképviselőlet lesz jogosítva dönteni.

4. Az ország területi integritását a béketárgyalásokon minden erejével biztosítja.

5. Megvalósítja az ország gyors és becsületes demokratizálását és legelső kötelességének tartja a valóban általános, egyenlő, titkos, nőkre is kiterjedő választójog törvénybe iktatását, biztosítja a választások tisztaságát és egyenlően osztja be a választókerületeket.

6. A jogegyenlőség és emberi méltóság alapján, Wilson javaslatai szellemében rendezzi a nemzetiségi kérdést. Ekként biztosítja az ország nem magyarajku honpolgárai részére a kulturális és gazdasági fejlődés szabadságát, valamint anyanyelvüknek a köz-

igazgatásban, a közoktatásban, az önkormányzati szervezetekben és a törvénykezésben való szabad érvényesülését.

7. Helyreállítja a sajtószabadságot, megszünteti az önkényes lapbetiltásokat, a cenzurát a háború tartama alatt az elkerülhetetlen mértékre csökkenti, a béke megkötésekor pedig azonnal megszünteti és megvalósítja a gyülekezés és egyesülés szabadságát. Az országban a rendet, a nyugalmat és a közbiztonságot törvényes eszközökkel tartja fenn.

8. Mélyreható szociális politikát kezdeményez és gondoskodik a háború rokkantjainak, özvegyeinek és árváinak kielégítő ellátásáról is.

9. Gyökeres földbirtok-politika keretében földhöz juttatja a birtoktalan nép tömegeit.

10. Véget vet a politikai üldözésnek, az internáltakat családi tűzhelyeikhez bocsátja, a politikai pöröket megszünteti és a politikai okokból elítélteknek a kegyelmet ki-
eszközi.

11. Gondoskodik az ország népe közszükségleteinek ellátásáról, élelmezéséről és megakadályozza, hogy az erre szükséges élelmiszerkészleteket az országból bármily ürügy alatt kivigyék.

12. Az országot fenyegető invázió veszedelmére való tekintettel intézkedik, hogy a külföldön levő magyar katonaság a haza védelmére azonnal hazahozassék és ne legyen felhasználható a szabadságszerető nép nemzeti vágyainak letörésére, az idegen katonaság pedig távolítottassék el az országból.

Gróf Károlyi Mihály kéri határozati javaslatát elfogadását. A mostani időkben új külügyi képviselőre van szükség, a militarizmus helyett a pacifizmust kell felkarolni. Az egész háború félrevezetés volt. . .

Nagy zaj, láрма tört ki e szavakra. Közbekiáltások: Antant barátok.

Lovász Márton: Igen, antant-barátok vagyunk!

Vass János: Antant-barátok voltunk és vagyunk! (Óriási zaj, általános kavargás, szünni nem akaró láрма támad, a képviselők kiabálnak, öklök emelkednek. Az elnök folyton csenget, végre felfüggeszti az ülést.)

Lovász Márton, Vass Jánost a mentelmi bizottsághoz utasítják.

Szünet után fél 2 órakor nyitja meg ismét az elnök az ülést. Bejelenti, hogy az a kijelentés, amelyet Lovász és Vass János tett, hogy ők antant-pártiak, a büntetőtörvénybe ütközik, mert azokkal az államokkal harcban állunk. Kéri, hogy e kijelentés miatt Lovász Márton és Vass János képviselőket utasítsák a mentelmi bizottság elé. A Ház így határozott.

Fernbach képviselő: kérdést tesz, ki volt az, aki azt kiáltotta, hogy megveri gróf Károlyi Mihályt?

Fényes László (felugrik.) Jöjjön ide!

Lévay Lajos báró előrelép, párthivei körül fogják s nagy nehezen kituszkolják a teremből.

Gróf Károlyi Mihály befejezi beszédét, kijelenti: meg kell kötnünk azonnal a békét, meg kell csinálni a választójogot, meg kell óvni az ország integritását, a nemzeti ségekkel és a horvátokkal megegyezésre kell jutni.

Perszonális unió 15 nap alatt.

Károlyi Mihály beszéde után

Mihályi Péter jegyző felolvassa Ráth Endre indítványát, amely utasítani kívánja a

kormányt, hogy 15 nap alatt valósítsa meg a perszonál uniót.

Az elnök javasolja, hogy a Ház engedje meg a javaslat indokolását. A Ház így határozott.

Fényes László.

Ezután áttértek az interpellációk meghallgatására.

Fényes László kérde a kormányt, mennyi élelmiszert adtunk a hadseregnek és a hadsereg nem adott e ebből Ausztria polgári lakosságának. Miért nem látja el Ausztria felesleggel rendelkező része Ausztria polgári lakosságát? Biztonságba hozták e az aldunai részeken levő készleteinket?

Azonkívül kérde a kormányt, hogy a visszatérő katonaság élelmezésének biztosítására megtett e minden intézkedést, hajlandó-e e végből az élelmiszerkivitel megtiltani, a hadseregnek csak a szükséges mennyiségeket kiadni, gabonának szeszifőzés céljára felhasználását korlátozni, a sörgyártást azonnal betiltani; egyben közölni, hogy a tengeri csirátlanításból mennyi olajat kaptunk és ezt mire fordítottuk? És végül hajlandó e a közéleti ügyeket szakemberek és népképviselőkből álló bizottságra bízni. És ha a kormány erre nem hajlandó, vállal e garanciát arra, hogy a népet az új termésig éhínség nem fogja fenyegetni?

Az interpelláció kapcsán kijelenti többek között, hogy az élelmiszerhiány miatt a katonaság nem akar harcolni.

Windischgraetz herceg: Hazaáruló! Hazudik! (Nagy zaj, lárma, folytonos közbekiáltások.)

Szurmay honvédelmi miniszter azonnal válaszol Fényes Lászlónak. Válaszában visszautasítja a felhozott igazságtalan vádak. Hadseregünk harci készsége érintetlen, ezt az ellenség is elismeri.

Ezután az elnök az ülést berekesztette.

Wekerle marad.

A kormánypárt és a munkapárt fuzionálni fognak.

Budapest, okt. 16. (Saját tudósítónktól.) Az Est értesülése szerint a király nem fogadta el a Wekerle-kormány lemondását. Wekerle miniszterelnök maradása maga után fogja vonni a pártok új elhelyezkedését, az ugynevezett kormánypárt fuzionálni fog a munkapárttal s lehetséges, hogy a munkapárt a kormányban is helyet fog foglalni.

Koronatanács Berlinben.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Tegnap este Berlinben koronatanács volt, amelyen a Wilson-féle követelésekkel foglalkoztak.

Elmarad a császári manifesztum.

A csehek nem kapják meg a tót vármegyéket.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Ma este illetékes helyen közölték, hogy elmarad a várt császári manifesztum, amely szerint Ausztria négy nemzetiségi államból álló államszövetséggé alakult volna. Ezen fordulatnak oka a csehek magatartása, akik Magyarország északnyugati vármegyéinek a cseh államhoz való csatlósát követelték. A tervezet szerint osztrák-német-cseh-délszláv és ukrán államokból állott volna Ausztria, Trieszt mint kikötő tartozott volna az államszövetséghez, Galicia ki lett volna hagyva.

Németország el fogja fogadni a Wilson-féle követeléseket.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A szociáldemokrata párt ma hosszasan tanácskozott. A tanácskozás hozsuzu voltának oka a súlyos helyzet. Parlamenti körök értesülése szerint az a vélemény, hogy Németország a Wilson-féle követeléseket el fogja fogadni, de félre nem ismerhető módon vissza fogja utasítani Wilson sértő vádjait. A helyzet súlypontja a szociáldemokraták állásfoglalásában van.

Törökország és az antant között létrejött a különbéke.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) A 8 Orai Ujság jelenti Bécsből: Beavatott körök értesülése szerint Törökország és az antant között létrejött a különbéke. Törökország az antant valamennyi feltételét elfogadta. Törökország átengedi Palesztinát és Sírát, Konstantinápoly és a tengerszorosok kérdése pedig az általános tárgyalásokon a tengerek szabadságának tárgyalásakor dől el.

A Rajnáig való visszavonulás a fegyverszünet feltétele

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) A Rotterdami Courant jelenti Párisból: A fegyverszünet feltételek ki fogják kötni, hogy a németek vonuljanak vissza a Rajnáig és adják át a rajna-menti hidfőállásokat.

A tengeralattjáró háború még folyik.

Berlin, október 16. A Wolf-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink az Atlanti-óceánon 41000 bruttó tonna hajóteret süllyesztettek el.

Romániával megszűnt a magán távirati forgalom.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) A kereskedelemügyi miniszter a Románia szabad területére irányuló magántávirat forgalmat felfüggesztette.

A Németek Wilson követeléseiről.

Berlin, október 16. (Saját tudósítónktól.) A jobbpárti lapok a konzervatív pártok vezéreinek nyilatkozatát közlik, amelyken kijelentik, hogy Wilson legutóbbi jegyzéke után nincs más választás, mint a küzdelem tovább folytatása.

Nem szabad eltünnünk — mondja a nyilatkozat — hogy fegyvereinket elrabolják tőlünk, nem szabad, hogy az ellenség hazánk földjére tegye lábát, német területet semmi körülmények között nem adunk fel.

A nagyérdemű közönség tudomására adom, hogy 2 és fél évi katonai szolgálat után koromnál fogva haza bocsajtottam, vasredőnygyáram és műlakatos műhelyemet ismét megnyitottam. E szakmába vágó **redőny és műlakatos** mindennemű munkákat és javításokat elvállalok, ugyszintén Wertheim-kassak nyitását és javítását is

tisztelettel

GRÜNWALD JENŐ

első nagyváradi és erdélyrészi vasredőnygyár és műlakatossága

Nagyvárad, Uri-u. 39. Telefon 343

Meghiusult revolver merénylet gróf Tisza István ellen.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Délután 3 órakor, amikor gróf Tisza István a képviselőház üléséről távozott, egy fiatal ember, Lékai (Litner) János, a takarmány forgalmi r.-t. 21 éves hivatalnok merényletet kísérelt meg ellene.

Gróf Tisza István, gróf Tisza Kálmánnal távozott a Ház üléséről. Abban a pillanatban, amidőn gróf Tisza István az autóba akart szállni, revolverrel kezében elébe ugrott egy Lékai János nevű fiatalember. Mielőtt azonban a fegyvert elsűthette volna, a

soffőr leugrott és a merénylet arcul vágta. A hatalmas ütés következtében a fiatalember elszedült, bevitték és átadták a parlamenti őrségnek.

Kihallgatása alkalmával a merénylet előadta, hogy olvasmányai hatásai alatt határozta el magát a merényletre, mert abban a meggyőződésben van, hogy gróf Tisza István a béke akadályas amíg él, nem lehet a békét megkötni.

Kijelentette még, hogy tisztán saját elhatározásából cselekedett. Letartóztatták.

Köszeghy József nem fogadja el irányadónak a felsorolt statisztikai adatokat, mert a legtöbb orvos nem jelentette be a betegeket. Gyökeres szellőztetés ki van zárva, ezért legfeljebb csak egy előadást engedélyezzenek.

A bizottság többsége csak napi egy előadást engedélyez és pedig este 9 órakor.

A színházi állóhelyek leszállítása.

Rimler Károly elnök bejelentette, hogy Erdélyi Miklós szinigazgatóval tárgyalt s abban állapodtak meg, hogy tekintettel a színházi állóhelyek állandó túlzufoltosságára, a földszinti és karzati állóhelyekre a rendes jegyeknek csak felét adják ki a járvány teretema alatt.

Köszeghy József szükségesnek tartja az állóhelyekre a redukción, de akként, hogy csak egy sorra adjanak ki állóhelyet. — Rátér a villamos kocsik túlzufoltosságára, ami igen alkalmas a ragály terjesztésére. Indítványozza, hogy a villamos kocsikon csak az ülőhelyekre s elől és hátul 6—6 személy részére adjanak ki jegyet. Ha ezt nem tudja a vasut társulat keresztülvinni, be kell a járvány tartamára tiltani a villamos forgalmat.

A bizottság a színházra nézve azt határozta, hogy az állóhelyekre a rendes jegyeknek csak a felét adják ki, a villamos vasutára nézve pedig elfogadta Köszeghy javaslatát.

Ezután dr Mayer László főorvos indítványára Budapest példájára felkéri a katonai parancsnokságot, hogy egyik katonai kórházat adják át járványos polgári betegek elhelyezésére. A közkórházakban ugyanis már nincs hely.

Végül dr Mayer László főorvos jelentést tett a fertőző betegségek állásáról s az ülés véget ért.

A kenyérvhamsítások következményei.

A rózsaszínű jegyekre kenyeret kell adni, a kékkönyvekre még nem.

Kenyérvhamsításokat hoztak forgalomba megtévedt férfiak, nyomdász és és vésnök s velük együtt pár városi alkalmazott. Mint megtudtuk, a vizsgálatot Jánossy Gyula főkapitány gyors kézzel és sikerrel befejezte s az ügynek ez a része az ügyesség előtt van. Mint Lukács Ödön polgármesterhelyettes nekünk kijelentette, a felelősséget a történetekért a nyomdára is kiterjeszti, ahol a visszaélések lehetővé váltak.

Azóta azonban a bajból újabb bajok és kellemetlenségek eredtek. Az állítólag elloptott könyvek lapjaira rálitografálták Lukács Ödön nevét s ezeket a litografált névalírássokkal ellátott kenyérvhamsításokat a kiskereskedők elfogadták, azokra kenyeret adtak. De jön a kenyérgyáros s visszautasítja az állítólag hamisított jegyeket, aminek az a következménye, hogy legközelebb kevesebb kenyeret kap a boltos, aki nem tud elszámolni a kenyérral, mert a gyáros nem akceptálja hamisítottnak mondott lapokat, viszont a közéleti ügyosztály is visszautasítja, ha ő terjeszt be ilyeneket.

Egy régi kiskereskedőnél halomszámra adtak be ilyen hamisított lapokat s ezeket

Csökken a spanyol-nátha járvány.

A járvány-bizottság ülése.

A spanyol nátha veszedelem állítólag most már csökkenőben van Nagyváradon. Számadatokkal ugyan nem lehet ezt bizonyítani minden kétséget kizárólag, mert a gyakorló orvosok nem jelentik be a megbetegedési eseteket. De még ha minden orvos eleget tenne is a bizottság rendelkezésének, az esetben is csak hozzávetőlegesen lehetne megállapítani a járványos betegek számát, mert sokan vannak, akik nem mennek orvoshoz.

A főorvos maga is azon véleményben van, hogy körülbelül 10000 ember betegedett meg eddig Nagyváradon spanyol náthában. A halálozások a megbetegedések 1 százalékát teszik.

Határozottan kijelentette a főorvos, hogy nem felel meg az a híresztelés a valóságnak, hogy tüdőpestis járvány van Nagyváradon, mert a mostani járvány határozottan influenza járvány.

A járvány bizottság tegnap délután ülést tartott Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen dr Mayer László, dr Grosz Menyhért, Matery Imre, Köszeghy József, Stark Gyula, dr Barna Ármin, Csanda, Endre dr Popovits Miklós, dr Berkovits René, dr Ertler Mór, dr Roszkopf Béla és dr Soós István jegyző vettek részt.

Dr Mayer László városi főorvos bejelentette, hogy a gyakorló orvosok nem tettek eleget a bizottság azon határozatának, hogy spanyol nátha megbetegedéseket jelentésük be.

Majd áttért a járvány esetek ismertetésére. A hozzáérkezett bejelentések szerint október 10-én 38, október 11-én 56, október 12-én 56, október 13-án 70, október 14-én 60, október 15-én 47, október 16-án 16 beteg volt. E szerint a járvány csökkenőben van. Megjegyzi, hogy csak csekély a bejelentések száma, mert az ő véleménye szerint Nagyváradon mintegy 10 ezer spanyol náthás megbetegedés volt és van, de a fenti számokból

még is megállapítható, hogy a járvány október 13-án érte el tetőpontját s most már csökkenőben van s hiszi, hogy két hét múlva teljesen megszűnik a járvány s 28-án valószínűleg az iskolák is megnyithatók lesznek.

Ezek alapján megállapítani kívánja, hogy a járvány Nagyváradon csökkent.

A főorvos jelentését tudomásul vették.

Nem pestis.

Rimler Károly elnök azért hívta össze a bizottságot, mert a mozi előadások tilalma holnap, csütörtökön véget ér, tehát intézkedni kell a továbbiakra.

Dr Mayer László rámutat, hogy egyes budapesti lapok azt írják, miszerint a mostani járvány tüdőpestis, holott bonctanilag be van bizonyítva, hogy a járvány influenza s a lehelettel is terjeszthető. Genyes góczok keletkeznek a tüdőben s ezek rosszindulatúak. Tüdőpestisről szó sincs, mert annak legalább a 99 százaléka halálos, míg a nagyváradon megbetegüléseknek alig 1 százaléka végződik halállal.

A mozi előadások.

A mozi előadásokra javasolja, hogy azokat engedélyezzék, de naponta csak 2 előadást, délután 5 órakor és este 9 órakor, a két előadás között szublimáltal fertőtlenítsenek. — Továbbá gyermekek ne vehessenek részt az előadásokon s a pótszékeket távolítsák el.

Materny Imre tekintettel arra, hogy a bejelentések nagyon hiányosak, nem látja a halálesetek százalékát biztosan megállapítani s így nem látja azt sem beigazolvani, hogy a járvány csökkent. — Ezért legfeljebb egy előadás tartását javasolja, még pedig este 9 órakor.

Dr Berkovits René azt kérdi, a mozikat miért nem lehet továbbra is lezárni. Sok beteg fenjár és terjeszti a ragályt. Legfeljebb egy előadást engedélyezzenek naponként.

Dr Mayer László elfogadja, hogy csak este 9 órakor legyen egy előadás. Mikor az iskolákat megnyitják, a mozi is akkor legyen szabad.

Dr Grosz Menyhért két előadást engedélyezne, délután 5 és este 9 órakor; közbe szellőztessenek.

Dr Popovics Miklós megindokolja, hogy miért helyes ha csak az este 9 órai előadást engedélyezik. Akkor már nem hordhatják szét a ragályt a városban.

Dénes Béla, a K. H. vezetője vizsgálat alá vétette.

Addig is, míg megállapítják a hamisításokat, jól teszik a kiskereskedők, ha jól megvizsgálják a kenyérgyegyet s mindenkintől a kenyérgyegyet is követelik, hogy lásák, van-e rajta rendes bélyegzés, vagy hamisított. A hamisítottokra a városi adóhivatal pecsétje van ráütve.

Sok boltos nem fogadja el a rózsaszínű papírra nyomtatott kenyérgyegyet. Erre vonatkozólag Dénes Béla igazgató közölte a kenyérgyárosokkal, hogy a rózsaszínű kenyérgyegyet kötelesek elfogadni, csupán a kék könyvlapokat nem fogadhatják el, mert ezek a felemelt adagokról szólnak s ezek a könyvek csak azután léptek életbe, amikor az arra illetékesek: nehéz munkával foglalkozók, éjjeli munkások mind jelentkeztek s a kék könyvek életbeléptetése megtörtént. Addig nem kap senki kék kenyérlapra kegyeret.

A kenyérgyegyek hamisítása különben nehezen ismerhető fel s ezért, ha kétség merül fel, a kiskereskedők egyenesen az ügyosztályhoz forduljanak.

A Szabadegyetem

tegnap tartotta ezidei megnyitó ülését. A megnyitó ülést dr. Buday Gyula, a kir. kath. jogakadémia dékánja vezette be. Beszédében rámutatott az intézmény szépsikerű és új eredményekre jogosító egyéves múltjára, ismertette az ezidei gazdag programjának változatos főirányait s kérte a közönség jóindulatu érdeklődését.

A program első igen jól választott aktuális pontja dr. Oláh Bélának, a kereskedelmi kamara nagytudású titkárnak magvas előadása volt a többtermelésről. Rámutatott, hogy őstermelésünknek, iparunknak és kereskedelmünknek milyen mélyreható változásokon és reformokon kell keresztülesnie, ha a háborúnak eddig már 26 milliárdra felszapordott terhével államháztartásunk meg akar küzdeni. Mert az adózás reformja, az új adó-nemek behozatals csak akkor biztosíthatja a szükséges pénzügyi eszközöket, ha az állampolgárok többet termelnek és többet keresnek.

A többtermelés segít a nyersanyag hiányon, félgyártmány szükségünkön is s kiküszöbölheti kereskedelmi mérlegünk ijesztő passzivitását is. A mezőgazdasági többtermelés eszközei a helyes földbirtokreform, a szakoktatás reformja, a mezőgazdasági hitel és szövetkezeti ügy rendezése, a mezőgazdasági ipar felkarolása, az állattenyésztés új alapokra fektetése és a helyes vám és tarifapolitika.

Az ipari többtermelés előmozdítója a helyes iparfejlesztési politika, olyan iparágak részesüljenek támogatásban, amelyeknek termelvényei a hazai szükségletet éppen nem, vagy nem elegendő mennyiségben fedezik.

Az ipari szakoktatás, a munkáskérdés rendezése, a vízierők és földgázenergia szennéppótló intenzív felhasználása, a helyes vám- és kereskedelmi politika, a bel- és külkereskedelem fejlesztése, a közlekedési reformok, különösen a víziutak tökéletesítése mind a többtermelés fontos ügyét segítik elő. A gondolatokban gazdag előadást mind-

végig feszült figyelem kísérte a megjelent előkelő közönség részéről.

Az est második programpontja Virányi József főmérnöknek eredeti és ötletes előadása volt a lakásépítés művészetéről. A szép, kényelmes és művészi lakás felüldítő és nemesítő hatással van az emberi lélekre. Összeolvad az ember egyéniségével. A művészi lakás tervezésének egyik alapkövetelménye, hogy a tervezés a lakás kényelmi és célszerűségi szempontjait szem előtt tartva belülől induljon kifelé.

Különösen jó példái ennek az angol családi házak a maguk kényelmes, családi bensőséget lehelő egységével, hangulatosságával. Őv a berendezés izléstelenségétől, merev fixirozottságától s az épülettel való tulságosan stilszerű egybehangzástól. A szemet gyönyörködtető színpompá, változatosság, a butorzat, szőnyegek, függönyök nemes harmóniája adja a lakás művészetét. Foglalkozik az egyes butorstilusokkal kezdve az egyiptomiaknál. K. e. 2000 ben ismert kezdetleges butoroktól az empiren, biedermayeren keresztül a ma nálunk is divatos gyakorlati, kényelmi szempontokat érvényesítő angol butortypusig.

Végül a kezdetnek, mint a szabadba kitölt lakrésznek művészeti szempontjaival foglalkozott egész tetszéssel kísért előadásában.

Vezérkarunk jelentése.

Szerbiában harc nélkül hátrálunk.

Budapest, okt. 16. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Saso Rosson biztosító csapataink meghiusítottak egy olasz előretörést.

Balkáni harctér.

Szerbiában és Albániában mozdulataink és intézkedéseink az ellenség behatása nélkül mennek végbe.

A vezérkar főnöke.

A németek további visszavonulása.

Berlin, október 16. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagytámadásról lelelt:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadserege Flandriában az ellenség folytatta támadásait. A főlövés Tourbourd és az Iseghen közötti vasut ellen irányult. A front többi része ellen is sok helyütt páncélos kocsikkal támogatott heves támadásokat intéztek ellenségeink. A vasutól keletre megállítottuk. Lillétől nyugatra és délnyugatra kissé visszavontuk vonalainkat.

A német trónörökös hadserege. — Bohainc és az Oise között az ellenség erős tűzvérségi előkészítés után újból támadott.

Az Aisne mentén előugró iv alaku állásokat kiürítettük. Ott harcoló csapataink az ellenséget tegnap ismét többször ránézve veszteségteljes támadásra kényszerítették és ezzel teljesen elérték azt a célt, amelynek

kedvéért ideiglenesen tartottuk az ivalaku állást.

Galwitz tábornok hadserege. Az Argoneok és a Maas között amerikaiak megújított heves támadásai tüzelésünk és ellentámadásaink folytán meghiusultk. Az ellenség számbeli nagy túlsúlyu erős tűzvérségi és páncélcocsijainak támogatása dacára tegnap is csak igen csekély területnyereséget birt elérni. A Maas keleti partján a Maas és Beaumont között indított támadások az áttekinthetetlen erős terepen rendkívül heves részletharcokra forgácsolódtak szét, amelyek ránk nézve kedvező kimenetelűek voltak. Az amerikaiak tegnap is rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek.

Ludendorff, első főszállásmester.

HÍREK

A keresztény tisztviselőnők szervezetének megalakulása.

A Szociális Missziótársulat kiküldötteinek, Balázs Benedikta és Skrich Augusta missziónövérek itt időzése alkalmával meg fog alakulni a keresztény tisztviselőnők szervezete, amelynek tagjai állami és magántisztviselőnők egyaránt lehetnek. A tisztviselőnők szervezetének célja kedélyes klubéletben előmozdítani a tagok anyagi érdekeit, jogvédelem, tanácsadás, szaktanfolyam, gyűlések, előadások, megbeszélések.

Ezen új szervezet iránt, amely a Szociális Missziótársulat szerve lesz, nagy az érdeklődés és valóban az egyhangu hivatalos életben lekötött tisztviselő kedélye, szelleme e klubéletben új lendületet nyer.

Mindazon keresztény állami és magántisztviselőnők, akik ezen új szervezet iránt érdeklődnek, hivatalosak a péntek délután fél 6 kor a Kath. Kör disztermében tartandó nyilvános gyűlésre, amely után a keresztény tisztviselőnők szervezetének célját közelebbről meg fogják ismerni. Addig is kérjük a keresztény állami és magántisztviselőnőket, hogy a szervezet iránt az érdeklődést minél nagyobb körben keltsék fel.

* A főispán Nagyszalontán. Malatinszky Lajos főispán tegnap Nagyszalontára utazott s ott Balogh Mihály volt függetlenségi képviselő vendége volt. A főispán tegnap este hazaérkezett.

* Az Urak Mária Kongregációja ma este a rendes időben tartja összejövetelét. — Előadó: dr. Szabó Vendel theol. tanár. (A római szent Officium döntései.) Fél hat óra kor tanácsülés, este vacsora.

* A Szociális Missziótársulati Leányklub ma délután 3—5 ig az Oltáregylet helyiségében (Kath. Kör) munkaórát, utána pedig énekórát tart, melyen kérjük a tagok feltétlen megjelenését. Este fél 7 kor a pályaudvaron találkozás a nővérek fogadására.

* A Népszövetségi Hangya szövetkeznek 20 métermázsas téli, tartós hagyma érkezett, melyet mindkét üzletben fognak elárúsítani. Mától fogva elő lehet jegyezni a Népszövetségi Hangya szövetkezet üzleteiben. Igazgatóság.

Zsufolt ház nézi ma végig Puccini igazgató zenéjü Tosca operáját a Szigligeti színházban. Puccini zenéjéről Molnár Ferenc egyszer elmondotta, hogy harapófogókkal csipdesi hallgatóját és sósheringekkel eteti anélkül, hogy inni adna neki, tüzes szegekkel szurkálja s korbácsütésekkel ébresztgeti. Ez a zene nem altatódal, de a fejlődés legmagasabb pontja, a modern lélekhez szól az emberi érzések minden hangján. *Kozmofszky Emmi* éneklé a címszerepet, *Békefi Lajos, Tamás Alfréd, Stoll Béla* s a kar tehetségük javával viszik ma sikerre a Toscát.

Hejehuja báró Vasárnap. Uj, vidám, könnyűvérű, szeretreméltó alak vonul be a színpadra, *Hejehuja báró* ez, a Budapesten szízdöntvényszer előadott s még ezután Isten tudja hányadszor színrekerülő operett hőse, aki gáláns és mulatságos kalandokon megy keresztül. *Hejehuja báró* népszerű lesz lent és fent, mert ötletes, tréfás a szövege, s a zenéje arra való, hogy mindenki gyorsan megtanulja. Érzelmes, szép dalai pedig a szalonok kedvenc zongoraszámai lesznek. Az előadásra készen áll a színtársulat, *Aggházy Melinda* pajzán jókedve, éneke, *Horváth Nusi* kedvessége, *Jósika Mici* szépsége, *Gróf László* boszorkányos táncművészete, *Békefi Lajos* behizelgő hangja előreláthatólag sorozatos előadásokra viszik a *Hejehuja báró*-t, amelynek jövő heti előadására már válhatók a jegyek.

A vengerkák története mindig fájdalmas, megható akkordokat csal ki az érzékeny szívűek lelkéből, akik véreink oroszországi sorsát látják Pásztor Árpád szindarabjában. A nagyhatású darab vasárnap delután kerül színre.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Meghívó

a „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

rendkívüli közgyűlésére

melyet f. évi október hó 27-én délután 11 órakor saját üzleti helyiségében fog megtartani és melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai.

1. Igazgatóság jelentése a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbankkal létesített érdekközösségről.
2. Az alapszabályok 9, 11, 35, 40, 41, 46, 53, 54, 55, 58 és 67. szakaszainak módosítása és egy újabb 32-ik szakasz beiktatása.
3. Az igazgatóságba új tagoknak beválasztása.
4. Felügyelő bizottságba új tagoknak a beválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1918. okt. hó 15 én.

Az igazgatóság.

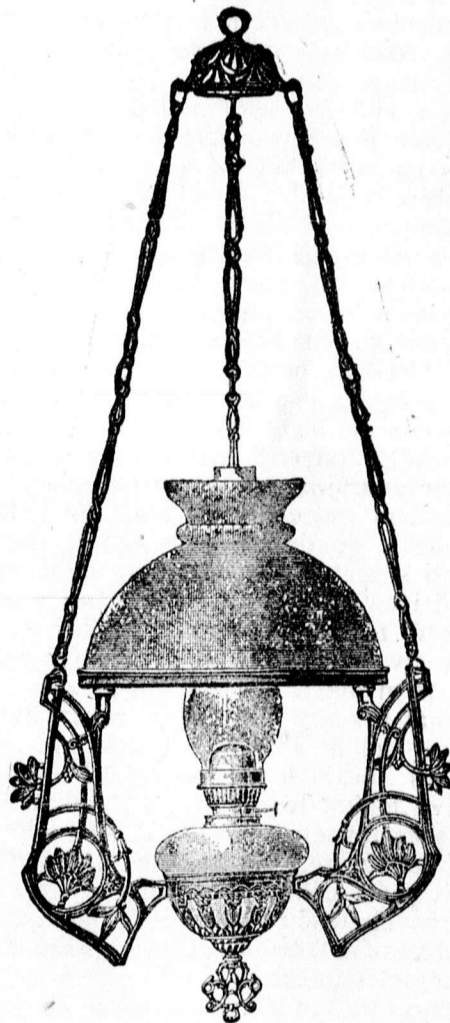
Figyelmeztetés az alapszabály 39. §-ra.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap délig és ha ez ünnepnap vagy vasárnapra esnék, az ezt megelőző napon délig részvényeit a társaság vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető és beépőjeggyel szolgáló térítvényvel láttatik el. Ugyanez áll a

Szerkesztői üzenetek.

M. F. Nagyvárad. Panasza nem új, de hogy ügyét 5 hónap után tárgyalták, annak oka egyrészt, hogy kevés a tisztviselő s ezek agyon vannak halmozva munkával, másrészt meg az ilyen eljárást még mindig nem egyszerűsítették eléggé. Lapban közölni nem tudjuk, de van módja az ügyének elintézésére, tessék föllebbezni. Ha mi minden egyes ilyen esettel részletesen foglalkoznánk, ugy a lapot csak az ilyen ügyek foglalnák le.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Teáskészlet szíves tálcával	40.-
Kávékéslet	40.-
Feketeárvás készlet szíves tálcával	40.-
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.-
Főző lábasok tűzálló	6.-
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.-
Befőtéskészlet finom aranyozással felsz.	40.-
Függőlámpa csángós felszerelve	60.-
Falitűkőr színes arany zással	40.-
Éledőkészlet szíves arany zással 6 szem.	300.-
Ebedőkészlet szíves arany zással 100 részes, táskakészlettel együtt	500.-

Diszmiáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmiáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladónak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Eleckrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstam-égők, villanyvasas: : lók állandóan raktáron. : :

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldőncdíj ellenében kiváságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEJYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjó 13-50, Beretvás Zamatós 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-25 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKŐRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likőrök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőráruk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmiáruháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javitások eszközöketnek.

* A Népszövetségi Hangya Szövetkezet tagjainak figyelmébe. A Népszövetségi Hangya Szövetkezet tagjait felkéri az elnökség, hogy a részjegyeik után járó összeget naponként délután 5 órakor a szövetség irodájában fizessék be, hogy részükre a bevásárlási könyveket kiállíthassák. — Ugyancsak naponként délután 5 órától a tagok jelentsék be az 1919. évi tüzifaszükségleteiket, hogy arról a szövetkezet gondoskodhassék.

* Móricz Ernő dr a spanyol betegségről. A vármegye tiszti főorvosa, Móricz Ernő dr széleskörű tapasztalatai alapján s érdekes tudományos megfigyelései felhasználásával terjedelmes értekezést írt a most pusztító spanyol dögvészről, amely életerős embereket 3—4 nap alatt a halál közelébe visz s el is pusztít. Ezt a becses tudományos cikket a tudós szerző a biharmegyei orvos-gyógyyszerész egyesület közelebbi ülésén olvassa fel s a megelőzés módszerein kívül a gyógyítási módokat is közli a hallgatósággal. — Itt említjük meg, hogy a biharmegyei közpórházban naponla 4—5 ember hal meg az új betegségtől.

* A Kath. Népszövetség tagdíja. Az Országos Kath. Népszövetség tegnap Budapesten rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés kimondotta, hogy kénytelen a tagsági díjakat 4 koronára emelni; ezt a fel emelést a papírárak emelkedése tette szükségessé, máskülönben ugyanis lehetetlen volna a népszövetségi füzeteket és naplót megjelentetni.

* Katonai kitüntetés. A király a Signum Laudist adományozta a kardokkal Szécsi Géza 37-es tart. hadnagynak vitéz magatartásáért.

* Korai öröm. A bihari gazdák sertés-hizláló részvénytársasága Nagyvárad városától átvette a városi sertés-hizlaldát s az erre vonatkozó szerződést a közgyűlés jóváhagyta. A részvénytársaság most át akarja venni a városi hizlaldát s erre megtette az előkészületeket. Az öröm azonban kissé korai, mert Balogh Döme, a város érdekeire féltékenyen örködő városatya fellebbezést adott be a határozat ellen, még pedig Karlsbadból, a hol kurát tartott. A fellebbezésről azonban nem tudtak semmit a városházán, mert a városatya egyenesen a közigazgatási bírósághoz küldte be a fellebbezést, amely majd leküldi azt jelentés és felszerelés végett a városhoz. A fellebbezés két okot hoz fel a határozat érvénytelensége mellett. A szavazás szabálytalan, mert érdekeltek is szavaztak s mint Medvigy Gábor dr thb. tag a szavazás után a főispánnak azonnal bejelentette, némelyik érdekelt — elég különös az eset — kétszer is szavazott. Ez alapon a közgyűlési határozat megsemmisítését kéri Balogh Döme s e fellebbezés intő jel a részvénytársaságnak, hogy a sertés-hizlalda átvételével ne siessen.

* A menhely gondnokának rágalma-zási pere. E cím alatt megirt közleményünkkel kapcsolatban megjelent szerkesztőségünkben Szombathelyi Sándor gondnok s azzal szemben, hogy a perben kihallgatott menhelyi alkalmazottak azt vallották, hogy az étel kevés és rossz volt és hogy éhesen kelt fel az asztaltól — bemutatta az állami gyermekmenhely heti étlapját annak igazolási sára, hogy az étel sem kevés sem rossz nem volt.

A német kormány a hadvezetőségtől teszi függővé választát.

Súlyos döntések előtt.

Budapest, okt. 16. (Saját tudósítónktól.) A hágai távirat, a mely tegnap délután két óra után Wilson választát meghozta, mindenütt általános meglepetést, sok helyütt pedig valószínűs megdöbbenést keltett.

A birodalmi gyűlés közeiben rámutatnak arra, hogy Wilson nyilvánvalóan félreérthetetlenül meg akarja állapítani az entente túlsúlyát katonai tekintetben is Világos továbbá, hogy Németország belpolitikai átalakulása sem elégti ki őt. Wilson ugyan nem mondja ki nyíltan, de jegyzékéből kiűnik, hogy azt követeli, hogy igen magas állású személyiségek vonják le a konzekvenciákat a dolgok fejlődéséből.

A fődolog most az, hogyan itélik meg a katonai helyzetet és a jövő kilátásait. A legfelsőbb hadvezetőség véleményét feltételül meg kell hallgatni.

Ha a legfelsőbb hadvezetőség képviselői a helyzetet úgy itélik meg, hogy a további hadviselést, politikailag is kívánatosnak tartják és érte a felelősséget vállalják akkor el lehetünk készülv a Wilson féle követelések visszautasítására.

Ha az amerikai feltételek elfogadás mutatkozik kívánatosnak, akkor messze kiható súlyos döntésekre lehetünk elkészülv.

A helyzet mélységesen komoly és el kell készülv lenni minden eshetőségre.

Foch tábornagy diktál.

Budapest, október 16. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Daily News írja: Az entente kormányok természetesen elsősorban Foch tábornagra fogják bízni a Németországtól követelendő katonai biztosítékok megállapítását. Foch valószínűleg azt a példát fogja választani, a melyet Németország hasonló ügyben 1871-ben mutatott.

* Apológiai kurzus legközelebbi előadása, e hó 25 én, jövőhéten pénteken lesz a szokott helyen.

* Lindenbaum Ignác meghalt. A városi dohánytözsde tulajdonosát, Lindenbaum Ignácot pár nappal előbb baloldali szélütés érte s azóta agonizált. Szüneteseitől tegnap megváltotta a halál. Az elhunyt főtözsdes 56 éves volt, Debrecenből került Nagyváradra s bár sok támadásban volt része, előzékenységgel, szívélyes, jó modorával s becsületes igyekezetével, hogy lehetőleg ki-elégítse a közönség növekedő igényeit az anyagcsökkenés idején, lefegyverezte ellenségeit s igen sok barátot szerzett magának. Betegségét az állandóan izgalomban töltött foglalkozása idézte elő, túlságosan komolyan vette a panaszokat s aggasztotta a bizonytalan jövőd is. Halála részvétet keltett mindenfelé.

* Kocsi állomás és autó az orvosok részére. Sok a panasz az orvosok részéről a bérkocsisok ellen, hogy nem állanak a legsürgősebb esetekben sem az orvosok rendelkezésére. A polgármester most intézkedett, hogy naponkint a rendőrség hivatala előtt állandóan legyen a gyakorló orvosok részére kocsi. Külön bérkocsi állomás lesz itt, tisztán az orvosok részére, hogy szükség esetén igénybe vehessék. Mindennap öt bérkocsit rendelnek ki e célra. Ezenkívül a hatósági orvosok részére egy autót bocsát a város rendelkezésére. Mindkét intézkedés a járvány tartamára szól.

* A cipészszakosztály nyilatkozata. Tisztelt Szerkesztő Ur! Vagyunk bátrak, mint a nagyváradai ipartestületi cipészszakosztály felkérni a tisztelt Szerkesztő urat alantírok közlésére. Illyés Dániel mint szakosztályunk elnökének eljárásával szolidárisok vagyunk, annak minden részével azonosítjuk magunkat és nem mint népszerűség hajhász, hanem mint nyílt igaz embert ismerjük, te kintet nélkül akár iparosról, akár más társaságbeli emberről van szó. Valótlán, hogy a cipésziparosok a kapott anyagot nem dolgozzák fel a rendelőnek. Mert a kapott anyagból, aki jegyet hoz, természetesen be-

leértve magunkat is. Elvégre is mi is cipőt szoktunk viselni és családtagjaink arányában mint más polgár, mi is igényeljük. A nagyváradai cipészszakosztály.

* Halálozás. Özv. Heusch Árpádné, szül. Kukick Emma, élete 66. évében elhunyt. Temetése ma, október 17 én megy végbe, mely után a holt tetemet Budapestre szállítják.

Színház.

A színház műsora:

Csütörtök: Tosca. (Opera.)

Péntek: Szobalány.

Szombat délután: Sztambul rózsája.

Szombat este: Tartuffe.

Vasárnap délután: Vengerkák.

Vasárnap este: Hejehuja báró. (Premier.)

A szobalány. Régi emlékek elevenedtek fel a tegnapi előadáson a szép béke-évekből. Egy világháború választotta el a tegnapi reprimt a Szobalány, e kacagtató bohózat első nagyváradai előadásától. Azóta bizony pár évet öregedtünk, de a Hennequin és Bulhauz bohózata ma is megmaradt eredeti frissességében. A közönség most is annyit derült rajta, mint a bemutatón. És még valami maradt változatlan: E. Kovács Mariska nagyszerű alakítása a címszerepben. Az ő megkapóan közvetlen, üde művésze, igazi franciás könnyed játéka és ötletessége ebben a szerepben most is elragadta az egész színházat. Mindenben méltó partnere volt ma is Tóth Elek a kikapós féj pompás szerepében. Ők ketten, a bemutatón előadás erősségei, biztosították a reprimt teljes sikerét is. Az újak, Hevesi Mariska, Jósika Mici (bájos volt fűszerepben is), Deák Kornél (kitűnő maszk), Körössy Juci méltán egészítették ki az együttest, mely a vigjátéki személyzetnek egyik legsikerültebb esztétjét biztosította.

Zsufolt ház nézi ma végig Puccini igazgató zenéjű *Tosca* operáját a Szigligeti színházban. Puccini zenéjéről *Molnár Ferenc* egyszer elmondotta, hogy harapófogókkal csipdesi hallgatóját és sősheringekkel eteti anélkül, hogy inni adna neki, tüzes szegekkel szurkálja s korbácsütésekkel ébresztgeti. Ez a zene nem altatódal, de a fejlődés legmagasabb pontja, a modern lélekhez szól az emberi érzések minden hangján. *Kozmofszky Emmi* éneklé a címszerepet, *Békeli Lajos, Tamás Alfréd, Stoll Béla* s a kar tehetségük javával viszik ma sikerre a *Toscát*.

Hejehuja báró Vasárnap. Uj, vidám, könnyűvérű, szeretetreméltó alak vonul be a színpadra, *Hejehuja báró* ez, a Budapesti százötvenszer előadott s még ezután Isten tudja hányadszor színrekerülő operett hőse, aki gáláns és mulatságos kalandokon megy keresztül. *Hejehuja báró* népszerű lesz lent és fent, mert ötletes, tréfás a szövege, s a zenéje arra való, hogy mindenki gyorsan megtanulja. Érzelmes, szép dalai pedig a szalonok kedvenc zongoraszámai lesznek. Az előadásra készen áll a színtársulat, *Aggházy Melinda* pajzán jókedve, éneke, *Horváth Nusi* kedvessége, *Jósika Mici* szépsége, *Gróf László* boszorkányos táncművészete, *Békeli Lajos* behizelgő hangja előreláthatólag sorozatos előadásokra viszik a *Hejehuja báró*-t, amelynek jövő heti előadására már válthatók a jegyek.

A vengerkák története mindig fájdalmas, megható akkordokat csal ki az érzékeny szívűek lelkéből, akik véreink oroszországi sorsát látják *Pásztor Árpád* szindarabjában. A nagyhatású darab vasárnap délután kerül színre.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**
Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

Meghívó

a „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság”

rendkívüli közgyűlésére

melyet *f. évi október hó 27-én délelőtt 11 órakor* saját üzleti helyiségében fog megtartani és melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai.

1. Igazgatóság jelentése a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbankkal létesített érdekközösségről.
2. Az alapszabályok 9, 11, 35, 40, 41, 46, 53, 54, 55, 58 és 67. szakaszainak módosítása és egy újabb 32-ik szakasz beiktatása.
3. Az igazgatóságba új tagoknak beválasztása.
4. Felügyelő bizottságba új tagoknak a beválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1918. okt. hó 15 én.

Az igazgatóság.

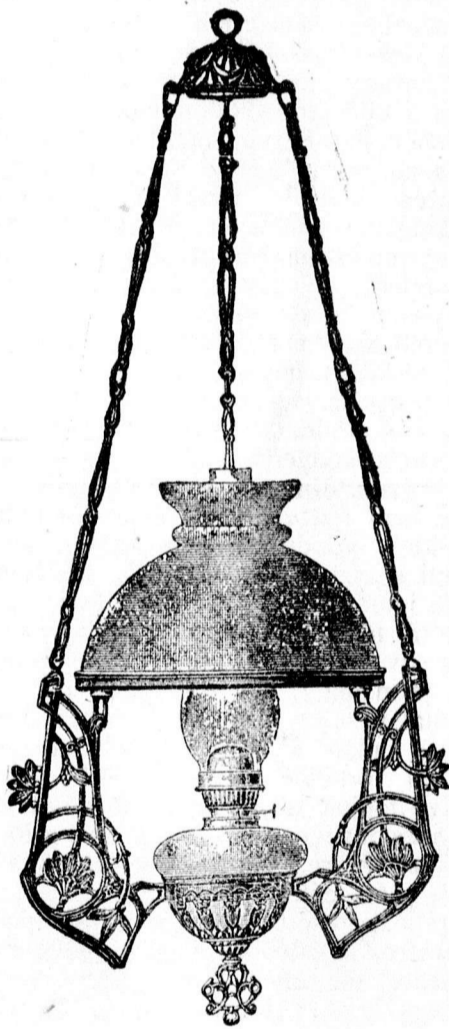
Figyelmeztetés az alapszabály 39. §-ra.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap délig és ha ez ünnepnap vagy vasárnapra esnek, az ezt megelőző napon délig részvényeit a társaság vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Budapest pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számát előtüntető és beépőjeggyel szolgáló térítvényvel láttatik el. Ugyanez áll a meghatalmazottakra is.

Szerkesztői üzenetek.

M. F. Nagyvárad. Panasza nem új, de hogy ügyét 5 hónap után tárgyalják, annak oka egyrészt, hogy kevés a tisztviselő s ezek agyon vannak halmozva munkával, másrészt meg az ilyen eljárást még mindig nem egyszerűsítették eléggé. Lapban közölni nem tudjuk, de van módja az ügyének elintézésére, tessék föllebbezni. Ha mi minden egyes ilyen esettel részletesen foglalkoznánk, úgy a lapot csak az ilyen ügyek foglalnák le.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet sz. és tálcával	40—
Kövéskes let	40—
Fekete átvés készlet sz. és tálcával	40—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80—
Főző tábasok tűzálló	6—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10—
Befőt készlet finom aranyozással felsz.	40—
Függőlámpa csigás felszerelve	60—
Falútkör sz. s arany zással	40—
Elődlőkészlet sz. arany zással 6 szem.	300—
Ebédőkészlet sz. és finom minátval 100 részes, t. a-készlettel együtt	500—

Diszműárak, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműárak, terrakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst árak legnagyobb választékban.

Képkerepezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókna is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszműáru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádigos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramfon, kerékpár és National Cassa javító. Eleckrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

HIRDETMEY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kiváságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjó 13-50, Beretvás Zamatós 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárak, pipere és toilette szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöltetnek.

APRÓ HIRDETESEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Vidékről

Nagyváradra behelyezett fiatal keresztény sokoldalú szaktudással bíró állami tisztviselő lakásért esetleg ellátásért délutáni, vagy esti irodai munkát vállal. Ajánkozik esetleg — szinte fenti feltételek mellett — magántitkárnak, családi könyv- és irattárosnak, vagy gyermekek mellé tanítónak. „Szorgalmas” jellegével ellátott szíves megkeresést kiadóhivatal továbbít.

Tanítónő

elemi és polgári iskolára előkészítő. Cím a kiadóhivatalban.

Gazdasszonynak

ajánkozik keresztény középkorú nő, belső külső gazdaságban kellő jártassággal bír, helyben vagy vidéken ajánlatokat a kiadóba kér.

Kulcsári állást

keresek nov. hó 1-ére. Cím a kiadóban.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzt ruháért, mert a kintőnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Jogi könyvek

gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cím a kiadóban.

Egy új pedálos **cimbalom** eladó. Körözs-utca 47. sz.

Likör

és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középvüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete

és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrrörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Spanyolnátha

járványoknál betegsorbákban *Jenyő (borovicska) szobaillat* kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradnál cégnél nyerhető.

A hatósági szeszfőzde törköly-átvétele.

Nagyvárad város hegyközséghez tartozó szőlőtulajdonosokkal (termelőkkel) közöljük, hogy Nagyvárad város hatósági központi szeszfőzdeje a szőlőtörkölyt Kolozsvári-u. 74. sz., illetve a Velence-pát 73. sz. a levő szeszfőzde telepen (Klein Sámuelnek volt szeszfőzdeje) fogja átvenni és a telepre beszállított szőlőtörköly mennyiségét ugyanott fogja hidmérlegesen lemérni és mm-kinti összeget készpénzben kifizetni. A szőlőtermelők saját érdekében gondolkodjanak a kifőzésre alkalmas szőlőtörkölynek a Kolozsvári-u. 74. sz. a szeszfőzdebe leendő beszállításáról. A városi hatósági központi szeszfőzde a szőlőtörkölynek mm-jáért 14 K-t fog kifizetni. Tájékoztatásul közöljük, hogy csakis legfeljebb kétszer préselt, nem vizezett és nem penészes szőlőtörkölyt vesz át a szeszfőzde, mert kifőzésre csak ezek alkalmasak, míg ellenben kétszerrel többször préselt, esetleg vízzel való leöntése után ismételtlen préselt, avagy penészes szőlőtörkölynek az anyaga a kifőzésre alkalmatlan.

Ennélfogva figyelmeztetjük a termelőket, hogy saját érdekében a kétszerrel többször való préselestől és vízzel való leöntéstől tartózkodjanak annál is inkább, mert aki az ilyen mirőségű törkölynek a beváltását megkísérlené, az ellen a törvény szigorával is kénytelen lenné eljárni.

Végül közlöm a termelőkkel, hogy a kipréselt törkölymennyiségnek a beszállításáról még a préselés napján gondoskodjanak, mert esetleg összefüledt, illetve penészt kapott szőlőtörköly átvételét szintén meg fogja tagadni a szeszfőzde. Azok a termelők, akik igákkal nem rendelkeznek, saját jól felfogott érdekében gondoskodjanak igáról, mert a központi szeszfőzde ezidőszent kellő mennyiségű igákkal nem rendelkezik és így csakis a beváltó telepre beszállított törkölymennyiségnek átvételéről gondoskodik. Figyelmeztetjük a termelőket, hogy a fogyasztási adóhivatalnál vezetett bejelentési bárcakönyvekből meg tudjuk állapítani, kinek van borterme és törkölye s mindenkinél vizsgálat tárgyává fogjuk tenni, hogy a törkölyt a központi szeszfőzdeknél át adta-e. Aki a törkölyt állapotok etetésére, vagy pálinka főzésen kívül bármily más célra felhaznája s így törvényes rendeltetésétől elvonja, 2 hónapig terjedő elzárás és 2000 koronáig terjedhető büntetéssel büntethető.

Nagyvárad, 1918. szeptember 28

Nagyvárad város
hatósági központi szeszfőzdeje.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából **kimaradt tanulókat** magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai
Előkészítő
Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Uj kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DON. T. féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.